

EDITORIAL

Aquest número que teniu a les mans es dedica a tres temes que, com tota la resta dels publicats fins ara, s'inclouen en l'àmbit del coneixement de la vall de Capafonts: un és de caire ambiental –la qualitat de les aigües–, un altre antropològic –la matança del porc– i un tercer històric. Tots tres s'emmarquen en la temàtica general que ha orientat *Quaderns de Capafonts* des dels inicis, és a dir, investigar tots aquells aspectes que configuren el territori i la gent d'aquesta part de Catalunya.

S'ha dit a bastament que Capafonts és ric en aigües, i s'ha demostrat palesament en els treballs publicats en aquesta mateixa revista. Però no s'havia abordat mai una anàlisi dels cabals de les nombroses fonts escampades arreu. La gent del poble i els que es passegen pel terme saben perfectament que no són iguals les aigües de les fonts que es troben connectades amb la massa dels Montllats que les de la part dels costers, per posar dos exemples. Moltes persones diferencien clarament unes de les altres pel seu paladar i en fan una valoració. Les mestresses de casa saben també que a l'hora de fer-ne ús per cuinar o per altres usos tampoc són la mateixa cosa. Fins i tot, hi havia qui atribuïa propietats saludables a alguna d'elles, per exemple la font de la Salut, a la Riera.

Naturalment, tot això són elucubracions basades en una realitat més o menys tangible, i calia determinar de manera indiscutible quina és la qualitat d'unes i altres, deixant de banda, naturalment, la del dipòsit del poble, que és sotmesa als controls sanitaris establerts per la llei. Aquesta és la tasca que aborda el primer dels articles: l'anàlisi de la qualitat de algunes fonts representatives del conjunt. Una anàlisi feta amb rigor extrem, duta a terme i assessorada per especialistes en la matèria, que proporciona un resultat de gran fiabilitat científica.

El segon treball aborda un costum arrelat des de temps immemorial en el costumari del món rural i que es resisteix a desaparèixer, malgrat les restriccions de què és objecte en la legislació sanitària actual. Tal com es diu en el treball, la festa del mandongo que se celebra cada any a Capafonts és un intent de rememorar aquest esdeveniment anual que tenia lloc a les cases. Però cal remarcar que en temps passats es tractava d'un esdeveniment no pas lúdic, sinó que es feia per pura necessitat: la proteïna que proporcionava la carn del porc –un animal fàcil d'engreixar– era necessària per a la supervivència. A més, no s'ha d'oblidar que els sistemes de conservació emprats, senzills però efectius, garantien el seu consum en detriment de les altres durant mesos.

D'una banda, és lamentable que s'hagi perdut aquest costum ancestral, com d'altres que han passat a la història, però d'altra, hem de celebrar que la situació econòmica actual de les famílies hagi eliminat la dependència d'aquest esdeveniment. I més si tenim a disposició, sense sortir del poble, un ventall de productes derivats del porc, elaborats segons els mètodes tradicionals i d'una qualitat exquisida.

El tercer treball és de caire històric, però de la història amb minúscules, recull episodis que no tingueren transcendència en l'esdeveniment de la societat capafontina, com la tingueren altres, per exemple, la construcció de la carretera. En aquest escrit es ressenyen fets puntuals que si més no, mostren fets de la vida quotidiana en una època determinada, ara fa vuitanta o noranta anys, i com els que regien la vida comunitària de Capafonts en aquells temps hagueren d'afrontar situacions o problemes que en seu moment –de vegades un moment efímer, una jornada– foren importants. Els fets que s'expliquen es basen en les actes que recolliren els acords municipals, i permeten fer-nos una idea d'algunes situacions que ara poden semblar intrascendents, però que aleshores, quan succeïren, tingueren la seva importància. Formen part, en definitiva, del bategar d'un poble que seguia el seu ritme i que responia davant cada situació segons les circumstàncies del moment.

I precisament aquest bategar es posa de manifest en el darrer dels treballs que conformen el número. Excepcionalment, hem inclòs el text del pregó de la Festa Major de l'any actual. Motivacions? Diverses: a part de lloar valors com els de la família o l'amistat, és un cant a les excel·lències del poble, a la natura excepcional que l'envolta, a les condicions que fan que tothom, grans i petits –sobretot els petits poden donar fe de com de bé s'ho passen– gaudeixin a bastament d'aquest illot de pau, enmig d'un entorn que desperta l'admiració per la seva qualitat i valors de tot tipus. Des de QC pensem que no podia quedar inèdit un escrit com aquest.

